

ТАЛАБАЛАР ИЛМИЙ ДУНЁҚАРАШИНИ ЮКСАЛТИРИШДА АХБОРОТ ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН Фойдаланиш имкониятлари

Камолова Шириной Усаровна
Жиззах давлат педагогика университети,
Умумий психология кафедраси катта ўқитувчиси

Аннотация: Мазкур мақолада талабалар илмий дунёқарашини юксалтиришида ахборот технологияларасосида шакллантиришнинг назарий асослари, ушбу жараёнга таъсир этувчи омиллар ва ахборот технологиялардан бўлажак ўқитувчилар таълим жараёнида фойдаланиш имкониятлари ҳақида фикр юритилган. Ахборот технологиялар асосида шахс илмий дунёқаршини шакллантириш босқичлари келтирилган.

Таянч сўзлар: Шахс, дунёқараши, илмий дунёқараши, ахборот технология, ахборот – коммуникацион технология, интеллектуал салоҳият, тафаккур.

OPPORTUNITIES FOR THE USE OF INFORMATION TECHNOLOGY IN RAISING THE SCIENTIFIC WORLDVIEW OF STUDENTS

Kamolova Shirinoy Usarovna
Jizzakh State Pedagogical University,
Senior Lecturer, Department of general psychology

Abstract: This article discusses the theoretical foundations of the formation of the scientific worldview of students on the basis of information technology, the factors influencing this process, and the possibility of using information technology in the educational process of future teachers. The stages of the formation of a person's scientific outlook on the basis of information technologies are presented.

Key words: Personality, outlook, scientific outlook, information technologies, information and communication technologies, intellectual potential, thinking.

ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ФОРМИРОВАНИИ НАУЧНОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ СТУДЕНТОВ

Камолова Шириной Усаровна
Джиззакский государственный педагогический университет,
старший преподаватель кафедры общей психологии

Аннотация: В данной статье рассматриваются теоретические основы формирования научного мировоззрения студентов на основе информационных технологий, факторы, влияющие на

этот процесс, и возможности использования информационных технологий в образовательном процессе будущих учителей. Представлены этапы формирования научного мировоззрения человека на основе информационных технологий.

Ключевые слова: Личность, мировоззрение, научное мировоззрение, информационные технологии, информационно-коммуникационные технологии, интеллектуальный потенциал, мышление.

Кириш.«XXI аср – интеллектуал аср»нинг, яъни ахборотлашган жамиятнинг фаол иштирокчиларини тарбиялаш энг муҳим долзарб муаммолардан бири бўлиб, унда ақлий меҳнатнинг ривожланишини таъминловчи интеллект ва билимлар рўёбга чиқарилади ҳамда истеъмолда улардан фойдаланилади. Ушбу муаммо ечимини ҳал этишда жамиятни ривожлантиришнинг ҳаракатлантирувчи кучи бўлиш, ахборотларни ишлаб чиқиш ва ундан режалаштирилган мақсадларда самарали фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади. Бу яратилган имкониятлар талабаларнинг дунёқарашини кенгайтириш ва уларнинг интеллектуал салоҳиятини юксалтириш асосида таълим жараёнида янги техника-технологияларни қўллашни ўзлаштиришнинг истиқболли йўналишларини очиб беради. Бу эса ахборот – коммуникацион технологиялардан фойдаланган ҳолда илмий дунёқараши кенг баркамол авлодни шакллантиришнинг дидактик асосларидан бири ҳисобланади. Талабалар илмий дунёқарашини ахборот технологиялари асосида шакллантиришнинг педагогик асосларини яратиш, интеллектуал салоҳиятли бўлажак мутахассисларни тайёрлаш йўналишидаги долзарб педагогик муаммолардан биридир.

Мавзуга оид адабиётлар таҳлили. Таълим методлари хилма-хил бўлиб, ўхшаш хусусиятларига кўра гуруҳларга бирлаштирилади. Интеллектуал мулк – ижодий ақлий фаолият маҳсули. Ихтирочилик ва муаллифлик манбаи ҳуқуқи мажмуига фан, адабиёт, санъат ва ишлаб чиқариш соҳасида ижодий фаолиятнинг бошқа турлари, адабий, бадий, илмий асарлар, ижрочи актёрлик санъати, жумладан овоз ёзиш, радио, телевидение асарлари, кашфиётлар, ихтиролар, рационализаторлик таклифлари, саноат намуналари, компьютерлар учун дастурлар, маълумотлар омбори, товар белгилари, фирма атамалари ва бошқа ақлий мулк манбалари киради [36]. Тажрибаларнинг кўрсатишича, бўлажак ўқитувчиларни тайёрлашда инновацион ёндашувлар қилишнинг яна бир кўриниши ҳар қандай фан бўйича таълим беришда маънавий тарбия воситаларидан фойдаланиш, айниқса

маънавий-илмий кадриятлардан фойдаланиш ўзининг ижобий педагогик самараларини беради. Ушбу йўналишда профессор Х.А.Тўрақуловнинг ишларида бунга мос тадқиқот натижалари бор. Бу ҳақда «Маълумотлар базасини шакллантириш йўналишлари бўйича қаралаётган соҳа (жараён) иерархияси ҳисобга олинади ёки бир бутун бошли тизим қаралаётганда қисм тизимлардан тортиб, тизим элементиғача бўлган иерархия бўйича жараён давом этади. Ахборот технологиялар асосида илмий дунёқараш шаклланиши мумкинлиги тадқиқот асосида исбот қилиб берилган. [26,27,36,152].

Ж.Ғ. Йўлдошев, С.А.Усмоновларнинг фикрига “Педагогик технология ҳозирда барча педагогик касблар ҳамда таълим-тарбия жараёнини ташкил қилиш, бошқариш, назорат қилиш билан боғлиқ касбларнинг асосини ташкил қилади. Замонавий педагогик технологиялардан барча педагоглар хабардор булишлари зарур” Умуман олганда, юқорида қисқача баён қилинган маълумотлар ва маълумотлар базаси ҳақидаги белгилар, уларнинг шаклланиш жараёни ҳамда улар ичидаги фойдаланиладиган маълумотлар ахборотларнинг пайдо бўлишини таъминлайди. Тадқиқот мавзусини ёритишда таснифлаш, тавсифлаш, контекстуал, комплекс ва функционал таҳлил усулларида фойдаланилган.

Тадқиқот методологияси. Шахс илмий дунёқарашини юксалтириш фақат талабанинг билимлари баёнида эмас, ахборот технологиялар асосида шакллантириш бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларни мустақил равишда изланишга, фикр юритишга йўналтириши лозим. Ўқитувчи фаолияти билан боғлиқ методлар билимларни тайёр ҳолда баён этиш ва муаммоли баён қилиш методларига ажратилган. «Олий таълим концепцияси», «Педагогик таълим концепцияси», «Умумий таълим концепцияси», Шарқ мутафаккирларининг шахс ақлий камолоти фаолияти ҳақидаги қарашлари, Ўзбекистон Республикаси Олий таълим,фан ва инновациялар вазирлигининг буйруқлари, мавзуга оид педагогик-психологик манбалар.

Ўқувчилар тафаккурининг мустақиллигини шакллантиришда бу усулдан оқилона фойдаланиш ниҳоятда самарали бўлиб, тадқиқотчилик кўникмалари ва ишга ижодий ёндашишга ёрдам беради.

Олинган натижалар ва уларнинг таҳлили

Дарҳақиқат, олий педагогик таълим муассасаларида бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларини тайёрлаш ҳам юқорида қайд этилгандек, ахборот – коммуникацион технологияларидан самарали

фойдаланишни талаб этадиган кўп қиррали муаммо бўлиб, бу жараёнда турли фан асосларини ўзлаштиришни тақозо қилинади. Айниқса, бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларидан саводхонлик асосларига ва ҳисоблаш тафаккурини ривожлантиришга оид барча фанлар бўйича билим, кўникма ва малакага эга бўлишликни талаб этади. Бу ўз навбатида замонавий таълим тизими олдида маънавияти юксак, интеллектуал салоҳияти юқори, илмий дунёқараши кенг рақобатбардош бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларини тайёрлаш лозимлигини кўрсатади. Узлуксиз таълим тизимида бўлажак ўқитувчиларнинг илмий дунёқарашини кенгайтириш ва интеллектуал салоҳиятини юксалтириш асосидаги касбий етук мутахассислар тайёрлаш муаммолари Т.Жўраев [74], Р.Жўраев [72], В.Каримова [47], И.А.Климов [82], С.В.Кульневич [48], М.Х.Махмудов [50], З.И.Мирзаюнусова [137], Ш. Олимов [93], Б.Х.Рахимов [54] Х.Ф.Рашидов [139], Р.Сафарова [97], Н.О.Сулаймонов [140], Ш.Турдиев [141], Х.Тиллаев [100], К.Г.Юлдошев [159], Д.Н. Юлдашева [62], Э.О. Қувондиқов [109], ва бошқаларнинг илмий ишларида ёритилган.

Талабалар илмий дунёқарашини кенгайтириш илм-фан, таълим-тарбия ва техника-технологияларнинг мунтазам ривожланиш натижалари таъсири остида рўй беради. Бундай жараёнда техника-технологиялар мунтазам равишда такомиллашиб, ривожланиб бормоқда ва натижада шунга мос етук мутахассислар тайёрлаш зарурати ҳам туғилмоқда. Бунда талабалар илмий дунёқараши ва унинг ахборотли таъминотининг тадқиқий ва техникавий ечимларидан бошлаб олинган натижаларни амалиётда (ишлаб чиқаришда, таълимда, тарбияда ва ҳ.к.) қўллашгача бўлган барча босқичларни самарали амалга ошириш муҳим аҳамият касб этади.

Ушбу соҳада олиб борган илмий изланишларимиз натижаларининг кўрсатишича, талабалар илмий дунёқарашини юксалтириш ақлий фаолият бўлиб, у бўлажак мутахассисни фикрли, билимли, ғояли қарашли, яъни тафаккурни ишга солиб яратувчилик фаолиятини шакллантиради. Бунда инсоннинг тафаккури, хотираси, тасавури, диққат эътибори, иродаси муҳим рол ўйнайди ва бу жараёнда талабанинг билимлигиги, тажрибалилиги, истеъдодлилиги ва ниҳоят илмий дунёқараши кенглиги намоён бўлади.

Илмий дунёқараш даставвал бўлажак мутахассис тафаккурида фикр шаклида юзага келади, кейин улар ривожланиб, такомиллашиб, қараш (концепция), ғоя, таълимот кўринишига ўтади ва уларга тааллуқли масалалар юзасидан изланишлар

бошланади. Изланишлар олиб боришда ўрганилаётган тадқиқот ишигача бўлган ишланмалар таҳлилий ўрганиб чиқилади, яъни таҳлил ва синтез, умумлаштириш, хулосалаш, тажрибада синаб кўриш, кузатишлар ўтказиш, мантииқий хулосалар чиқариш, ички фаразларни ифодалаб олиш каби ишларни амалга оширади.

Демак, бўлажак мутахассисларнинг илмий дунёқарашини юксалтириш – илм-фан, техника-технология, маънавият, маориф, санъат ва шу кабиларни ривожлантириб, уларнинг ҳозирги ҳолатини янги сифат босқичига кўтариш дегани экан. Бугунги кунда ана шундай натижаларни қўлга кирита оладиган мутахассисларни тайёрлаш ўта масъулиятли ва долзарб эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Айниқса, замонавий мутахассисларнинг асосий вазифаларидан бири ҳам улар ўзларининг интеллектуал салоҳиятини жамият тараққиёти савияларга мос ҳолда мунтазам равишда юксалтириб боришдан иборатдир.

Бу эса ўз навбатида қуйидагича қатор муаммолар ечимини излашни тақозо этади: инсонларни илмли ва билимли бўлишидаги самарали фаолиятни таъминлай олади; кишиларнинг илмий дунёқарашининг кенг бўлишида асосий таянч бўла олади; кишиларнинг интеллектуал салоҳиятини кенгайтиришига ёрдам бера олади; табиат ва жамиятдаги ҳодиса ва жараёнларни илмий жиҳатдан ўрганиш ва ривожлантиришга шарт-шароит яратишга эриша олади ва шу кабилар.

Юқорида қайд этилган муаммолар ечимини излашдан мақсад давлат, жамият, ташкилот, муассаса, жамоа, оила ва инсонларнинг замонавий ҳаётини эҳтиёжларини қондириб бориш борасидаги янги моддий ва маънавий неъматларни, яъни шахс интеллектуал салоҳиятини мунтазам равишда ривожлантириб боришдан иборатдир. Бу мақсадни амалга ошириш учун қуйидаги вазифаларга доимо эътибор бериш керак:

инсоният ҳаётини эҳтиёжи учун зарур нарса ёки предметларни (амалий фаолиятда фойдаланишга қулайлигини кўзлаган ҳолда) такомиллаштириб, улар қаторига янгиларини қўшиб бориш;

инсонлар турмуш тарзини юксалтириб бориш борасидаги замонавий ижодий ишлар кўламини кенгайтириб бориб, жисмоний ишларни кўпроқ ақлий меҳнат жараёни билан алмаштиришга эришиш;

жамият интеллектуал салоҳиятини юксалтирувчи ижодий ишлар кўламини кенгайтириб бориб «XXI аср – интеллектуал аср»нинг фаол иштирокчиларини тайёрлашга эриша бориш, яъни ҳар қандай техника-технология билан «тиллаша» оладиган

мутахассислар тайёрлашга эришиш;

соҳалар бўйича ижодий ишларнинг самарали йўллари
излаш ва уларга мос замонавий мутахассислар тайёрлашнинг янги
технологияларини яратиш;

рақобатбардош замонавий илмий-педагогик ходимларни
тайёрлашнинг ҳам истиқболли технологияларини яратиш;

ёшларимизни миллий истиқлол гоёси руҳида тарбиялашнинг
истиқбол-ли ва ахборот технологияли методологиясини яратишга
эътиборни кучайтириш;

жамиятни ахборотлаштириш сари бораётган бир пайтда
бўлажак мутахассисларимизнинг компьютерли саводхонлигини
оширишни таъминлашнинг оптимал йўллари яратиш ва улардан
амалий фаолиятда мунтазам фойдаланишга эришиш.

Демак, бугунги бўлажак мутахассисларимизни замон талаби
асосида тайрлаш учун юқорида қайд этилган мақсад ва вазифаларга
эътиборбериш асосида улардаги интеллектуал салоҳиятнинг мунтазам
равишда ривожлан-тириб боришга эришиш мумкин экан. Шунинг
билан бирга бундай манбалар бўлажак мутахассисларни замонавий
педагогик ва ахборот технологиялари-дан, ўқув-тарбиявий
ишларнинг интерактив усуллари-дан фойдалана оладиган қилиб
ҳамда ўзидаги педагогик фаолият маҳоратини ва кўникмаларини
янада такомиллаштириш, ривожлантириш устидаги фаолиятини
илмий ташкил қила оладиган бўлишида, шунингдек, уларни
мустақил равишда ўз илмий дунёқарашларини юксалтиришга,
илмий-педагогик ва касбга доир бошқарув фаолиятига тайёрлашда
катта аҳамият касб этади.

Маълумки, бугунги кундаги таълим тизими замонавий
мутахассисларга бўлган талаб асосида яратилган янги стандартлар
ва дастурлар доирасидаги таълим жараёнини эскирган услубда
олиб боришга йўл қўймайди. Шу сабабли ҳам ҳозирда педагогик
инновацияни яхлит мураккаб жараён сифатида қаралиб, унинг
интерфаол сифатлари, тарбиявий қисмлари, функционал тавсифи
ва узвийлиги изчил тадқиқ қилинмоқда. Бу борада биз инновацион
таълим технологиялари таркибига кирувчи талабалар илмий
дунёқарашини юксалтиришга кўмакчи компьютерли тизим яратиш
муаммосини ҳал қилдик. Бунинг учун қуйидаги кўринишларда
маълумотлар базалари яратилди:

шахс ақлий камолати босқичлари бўйича маълумот
базалари¹;

шахс дунёқарашини шаклланиши бўйича маълумот базалари²;

шахс илмий дунёқарашини шаклланиши бўйича маълумот

базалари3;

илмий қадриятлар ва уларнинг жамият тараққиётидаги аҳамияти бўйича маълумот базалари4;

шахс илмий дунёқараши ривожини узлуксизлиги бўйича маълумот базалари5;

шахс илмий дунёқараши юксалишининг ахборотли таъминоти маълумот базалари 6;

шахс илмий дунёқарашини юксалтириш орқали талабаларга ақлий тарбия беришнинг алгоритмик босқичлари асосидаги маълумот базалари 7.

Юқорида қайд этилган маълумот базалари орқали ахборотли бошқарув блоки тузилди ва унинг таркибига қуйидагилар киритилди:

махсус ўқув-дидактик таълимот (ахборотлар банки, маълумот базалари, билимлар банки);

мультимедиа инфор­мацион технологиялар.

Бу борада олиб борган кўп йиллик илмий изланишларимиз натижаларининг кўрсатишича, талабалар илмий дунёқарашини юксалтиришга кўмакчи компьютерли тизимни қўллаш қуйидагича қатор таълимий афзалликларни қўлга киритиш имкониятини берар экан:

ўқитишнинг ижодий муҳити яратилади;

талаба сифатли ва ишончли ўқув-дидактик ва интеллектуал маълумотлар билан таъминланади, яъни улар шуғулланаётган соҳаси бўйича ўзлари илм-фан ва техника-технологияларнинг энг сўнгги ютуқларидан хабардор бўлади;

кўмакчи компьютерли тизим барча турдаги ўқув машғулотларида компьютер дастурларининг қўлланилишини таъминлашга имконият яратади;

кўмакчи компьютерли тизим талабаларни янги ахборот технологияларидан фойдаланишга ўргатади ва уларнинг мустақил таълим олишларига шароит яратади, яъни уларнинг касбий фаолиятида, мустақил ҳолда, билимлар эгаллашларида ишончли универсал восита сифатида бўлиб, янги ахборот технологияларидан фойдаланишга эҳтиёж ва мойилликни шакллантиради.

Бундай жараённинг диққатга сазовор томони шундаки, бўлажак мутахассис ўз касбий фаолиятини такомиллаштиришга онгли ва ижодий ҳолатда ёндашади. Педагогик инновациялар, хусусан, кўмакчи компьютерли тизимлар кенг қамровли, кўп функцияли мураккаб динамик ижодий ташкилий-педагогик фаолият бўлиб, унинг ёрдамида таълим-тарбия жараёнининг истиқболли ва

самарали услубиятини яратишда қайд этилган рақобатбардош замонавий кадрларни тайёрлашга эришиш мумкин экан.

Шахс илмий дунёқарашини кенгайтиришда илмий кадриятларнинг роли беқиёс. Шу сабабли «ИНТЕЛЛЕКТ» номли кўмакчи компьютерли тизимда илмий кадриятлар ва уларнинг жамият тараққиётидаги аҳамияти тўғрисидаги маълумот базаларини ҳам шакллантиришни лозим топдик.

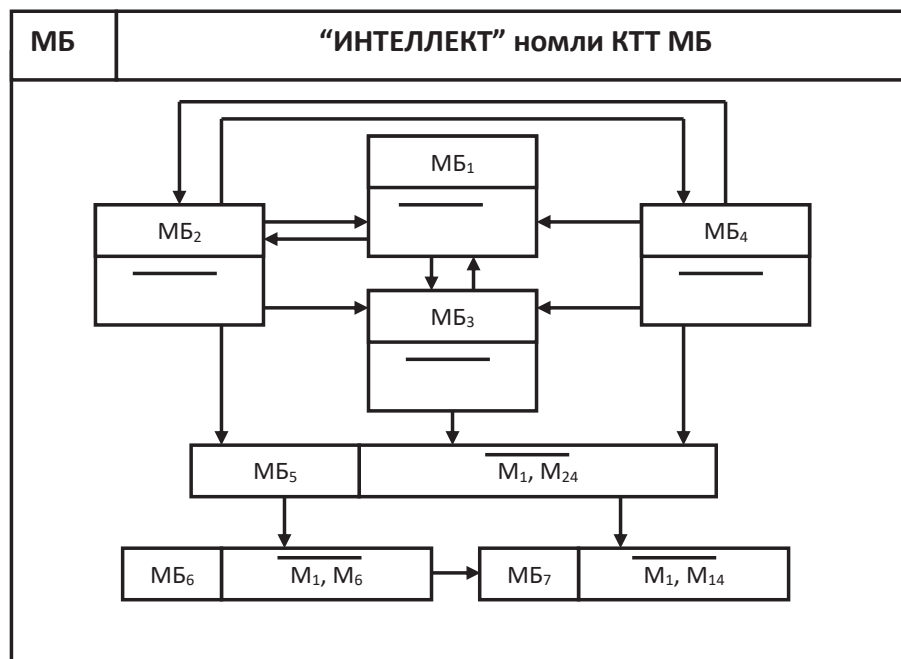
Шахс интеллектуал (ақл-заковат соҳасидаги) салоҳияти юксалишида шахс илмий дунёқарашини мунтазам равишда ривожлантириб бориш муҳим аҳамият касб этади.

Бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларга илмий дунёқараши асосида ақлий тарбия беришни маълум бир алгоритмик босқич асосида олиб бориш режалаштирилган таълим-тарбия технологиясини амалиётга оғишмай жорий этишни кафолатлайди.

Маълумот базалари шаклланиши кетма-кетлигини ташкил этишда юқорида қайд этилган маълумотлар базаларининг ўзаро алоқадорлигига эътибор бериледи ва улар алоқадорлиги қуйидагича ташкилий-тузилмавий кўринишда бўлади.

Юқоридагилар асосида кўмакчи компьютерли тизимни яратиш учун ахборотли ва дастурий таъминот яратилиб олинади.

Демак, ИНТЕЛЛЕКТ номли кўмакчи компьютерли тизимни ифода этиш мумкин, яъни у қуйидаги кўринишда бўлади (2.3.3-шакл).

2.3.2-шакл. ИНТЕЛЛЕКТ номли кўмакчи компьютерли

тизимнинг ишлаши учун зарур бўлган маълумот базалари.

Демак, энди кўмакчи компьютерли тизимини яратишимиз учун маълумотлар ва улар асосидаги ахборотлар етарли бўлиб, улар 2.1.3-шакл (бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларнинг илмий дунёқарашини юксалтириш узлуксизлигининг ахборотли таъминоти–маълумот базалариб)даги таъминоти ҳисобга олган ҳолда ишлаб чиқилса мақсадга мувофиқ бўлади. Бундан мақсад бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларнинг илмий дунёқарашини юксалтириш асосида, уларга ақлий тарбия беришдаги маълумотларни тўплаш, қайта ишлаш ва узатиш ишларини автоматлаштириш ҳамда уларнинг интеллектуал салоҳиятини кўтариш, шунингдек таълим-тарбияда оптимал вариантларни кафолатлаш. Шунинг билан бирга яратилаётган кўмакчи компьютерли тизими орқали таълим-тарбия жараёнига инновацион ёндашувлар қилишга имконият яратилади ва янги ахборот технологияларнинг жорий этилишига кенг имкониятлар яратилади ҳамда компьютерлар ёрдамида кенг кўргазмалилик таъминланади.

Хулоса Бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларнинг илмий дунёқарашини юксалтиришнинг кетма-кетлиги узлуксизлиги катта ҳажмдаги маълумот базалари билан иш кўришни тақозо этади ва бу асосда тузилган ахборотли таъминот илмий дунёқарашидан амалий фаолиятда фойдаланиш имкониятини яратади;

Бўлажак бошланғич синф ўқитувчилари илмий дунёқарашини шакллантиришнинг алгоритмик тизимини амалиётга жорий қилишда дастлабки маълумотларни (ақл, онг, фикр, онгли одам, фикрли одам, янги фикр, ижодий фикр, дунёқараш, илмий дунёқараш, ақлий тарбияни ташкил этувчи жиҳатлар ва омиллар) йиғиш, ўрганилаётган муаммога мос тизимларга ажратиш, уларни ахборотларга айланттириш ва улар асосида ахборотлар банкини ташкил қилиш ишларини олиб боришликни талаб этади ва бу талаб яратилган таълим технологиясининг ҳаётлийлигини таъминлайди ҳамда ижобий педагогик самараларни қўлга киритишга кенг имкониятлар яратади, айниқса бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларнинг илмий дунёқарашини ривожлантиришнинг изчил тизимини яратишни кафолатлайди

Адабиётлар рўйхати.

Муҳаммедов И., Тўрақулов Х.А. Замонавий педагогик тадқиқотларнинг илмий-назарий асослари. – Тошкент: Фан, 2004. – 200 б.

Тўрақулов Х.А. Илмий ижодиёт методологияси. – Тошкент:

Фан, 2006. – 252 б.

Тўрақулов Х.А. Педагогик тадқиқотларда ахборот тизимлари ва технологиялари. – Тошкент: Фан, 2006. – 248 б.

Муҳаммедов И., Тўрақулов Х.А. Замонавий педагогик тадқиқотларнинг илмий-назарий асослари. – Тошкент: Фан, 2004. – 200 б.

Тўрақулов Х.А., Нусратова Д. Бўлажак бошланғич синф ўқитувчиларининг алгоритмик маданиятини шакллантириш // Техника ва технологияларнинг замонавий муаммолари: Республика илмий-амалий конференция материаллари. – Фарғона: ФарПИ, 2000. – Б. 175.

6. Kamolova, S. (2020). Талабалар илмий дунёқарашини юксалтиришнинг ахборотли-педагогик асослари . Scienceweb academic papers collection.

7. Kamolova, S. (2021). Умуминсоний қадриятлар асосида талабалар дунёқарашини шакллантиришнинг узлуксизлиги. Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, (1).

8. Kamolova, S. (2021). Таълим жараёнида интерфаол усуллардан фойдаланишнинг афзалликлари . Журнал Педагогика и психологии в современном образовании, (2).

9. Ш., Камолова, Яхшиева, М Ш., Эшонкулов, Э. С., Жумартова, У. У., & Уразолиев, Х. А. (2015). Формирование научного мировоззрения студентов. In Актуальные задачи педагогики (pp. 184-186).

10. Камолова, Ш. Ў., & Мунарова, Р. Ў. (2010). Уровни совершенство личности. Исследователь научный журнал.– Қозоғистон, 5(49), 100-105.